Utvidgning av västra serviceområdet inom svenskspråkiga utbildningen

Svenskspråkiga utbildningssektionen 06.10.2026 § 65

Beredning och tilläggsuppgifter: direktören för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning Rikard Lindström, rikard.lindstrom@borga.fi

Borgå stad har tidigare gjort beslut som påverkar beredningen av detta ärende. Denna beredning medför inte ändringar i tidigare tagna beslut, så som grunderna för elevupptagning. Dessa beslut är

- stadsfullmäktiges beslut 11.12.2024 om införandet av serviceområden för grundläggande utbildning där det kan finnas flera skolor eller daghem
- nämnden för växande och lärandes beslut 24.9.2025 om grunderna för elevantagning till den grundläggande utbildningen
- stadsfullmäktige beslut om stabiliseringsprogram juni 2026.

Tidigare beslut
Stadsfullmäktige beslutade 11.12.2024 i samband med behandlingen av servicenätet att elevupptagningsområdena successivt ersätts med serviceområden inom den grundläggande utbildningen. Syftet med serviceområdena är att möjliggöra en effektiv användning av lokalerna, minska behovet av framtida investeringar samt skapa bättre förutsättningar för en ändamålsenlig gruppbildning.

Den aktuella beredningen bygger på de principer som stadsfullmäktige godkände. Fullmäktige konstaterade då att serviceområden ska användas för att balansera elevantalet mellan skolorna, främja jämlikhet mellan olika områden och skapa bättre förutsättningar för en ändamålsenlig användning av skolornas kapacitet. Serviceområdena ska dessutom ge flexibilitet att anpassa verksamheten till förändringar i elevunderlaget samt minska behovet av tilläggskapacitet när elevantalet varierar mellan olika delar av staden. Samtidigt betonade fullmäktige vikten av tydliga principer för elevantagning, så att vårdnadshavarna kan förutse barnets framtida lärstig, samt att övergången från småbarnspedagogik och förskoleundervisning till skolan ska vara så sammanhållen som möjligt.
Se även bilaga.

Nämnden för växande och lärande godkände 24.9.2025 grunderna för elevantagning till den grundläggande utbildningen från och med 1.8.2027 samt principerna för anvisande av plats inom förskoleundervisningen från och med 1.1.2026. I de godkända principerna betonas att plats inom förskoleundervisningen ska anvisas med beaktande av barnets sannolika framtida närskola samt att staden eftersträvar en så sammanhållen lärstig som möjligt från förskoleundervisning till grundläggande utbildning. I samband med den beredningen hördes cheferna och rektorerna inom sektorn för växande och lärande, den finsk- och svenskspråkiga sektionen (16.9

2025), samt styrelsen för Föräldraföreningar i Borgå rf. Grunderna för elevantagning förändras inte genom detta förslag. Förslaget gäller områdesindelningen och tillämpningen av de redan fastställda grunderna.

I stadens stabiliseringsprogram ingår en åtgärd där det västra området fungerar som pilotområde. Målsättningen är att skapa ett större gemensamt serviceområde för att ge bättre möjligheter att balansera elevantalet mellan skolorna och minska behovet av parallella undervisningsgrupper. Det planerade serviceområdet omfattar Eklöfska skolan, Hindhår skola, Kullo skola och Strömborgska skolan.

Västra sidans skolnät
På västra sidan ån finns idag fyra svenskspråkiga skolor: Kullo skola, Hindhår skola, Eklöfska skolan och Strömborgska enhetsskolan. Kullo, Hindhår och Eklöfska är åk 1-6 skolor. Hindhår och Kullo skolor arbetar i huvudsak med sammansatta klasser. I samtliga skolor finns förskoleundervisning. Idag hör Eklöfska och Strömborgska skolorna till ett gemensamt serviceområde, medan Kullo och Hindhår skolor har ett eget elevupptagningsområde.

Elevunderlag och kapacitet
Vid beredningen har elevprognoserna för det västra området granskats. För läsåret 2027–2028 bedöms antalet elever som inleder årskurs 1 uppgå till cirka 28 elever både i Strömborgska skolan och i Eklöfska skolan. Elevsituationen i Hindhår skola och Kullo skola innebär samtidigt att det finns möjlighet att ta emot fler elever.

Eklöfska skolan bedöms kunna ta emot de elever som nu deltar i förskoleundervisningen inom skolans område. För Strömborgska skolans del bedöms elevantalet i den kommande årskurs 1 vara sådant att det finns skäl att pröva möjligheterna att jämna ut elevantalet. Detta skapar förutsättningar för det föreslagna pilotförsöket.

I servicenätsplanen från 2024 bedömdes antalet svenskspråkiga barn i lågstadieåldern inom det västra serviceområdet minska måttligt. Elevutvecklingen är dock inte jämnt fördelad mellan skolorna inom området. Det faktiska elevantalet 20.9 2026 i svenskspråkiga skolor på västra sidan är 680 (åk 1-6 = 440) och de siffror vi har idag visar att elevantalet 2029-30 kommer att vara nära 640.

Enligt servicenätsplanen ligger elevantalet i Eklöfska skolan och Strömborgska skolan under perioden 2025–2030 nära eller över skolornas uppskattade lämpliga elevantal, eller antalet undervisningsgrupper. Samtidigt har Kullo skola ett mindre elevunderlag och möjlighet att ta emot fler elever. Hindhår skola och Kullo skola verkar i bildningscentrum, vilket möjliggör gemensam användning av lokaler och samarbete över språkgränserna.

Västra serviceområdet

Det västra svenskspråkiga serviceområdet bedömdes som helhet ha tillräcklig kapacitet. Kapaciteten och elevunderlaget är dock ojämnt fördelade mellan skolorna. Eklöfska ligger nära sin lämpliga kapacitet under den närmaste perioden, medan Strömborgska är nära eller över. Kullo har ett mindre elevunderlag och möjlighet att ta emot fler elever. Det samma gäller Hindhår, men inte i lika stor grad som Kullo.

Ett gemensamt serviceområde för alla fyra skolor ger bättre möjligheter att använda den befintliga kapaciteten, jämna ut elevantalet och bilda pedagogiskt och verksamhetsmässigt ändamålsenliga undervisningsgrupper. Utan förändringar i elevupptagningsområdet finns risken att den befintliga kapaciteten inte används på ett balanserat och verksamhetsmässigt klokt sätt.

Alternativ
I beredningen har möjligheten att ta i bruk det utvidgade serviceområdet redan från och med 1.8.2027 övervägts. En sådan lösning skulle möjliggöra ett snabbare införande av serviceområdesmodellen. Samtidigt finns en risk att speciellt barn som deltar i förskoleundervisningen i Strömborgska skolan skulle anvisas till olika närskolor när den grundläggande utbildningen inleds. Detta skulle påverka den sammanhållna lärstig som eftersträvas från förskoleundervisning till grundläggande utbildning. Av denna orsak föreslås ett stegvis införande genom ett pilotförsök läsåret 2027–2028 och ett fullständigt införande från 1.8.2028.

Pilotprojekt
För att stegvis införa den nya serviceområdesmodellen föreslås att ett pilotförsök genomförs från och med 1.8.2027. Pilotförsöket innebär att ett begränsat antal barn som deltar i förskoleundervisningen i Strömborgska skolan erbjuds möjlighet att få Kullo skola som närskola. De barn vars vårdnadshavare erbjuds möjlighet att delta i pilotförsöket identifieras utgående från samma grundläggande principer som avses tillämpas vid anvisandet av närskola inom det utvidgade serviceområdet. Vid genomförandet av pilotförsöket tillämpas i övrigt samma principer för anvisande av närskola som avses gälla inom det utvidgade serviceområdet.

Syftet är att samla erfarenheter av ett gemensamt serviceområde, jämna ut elevantalet mellan skolorna samt skapa förutsättningar för en ändamålsenlig gruppbildning. Pilotförsöket genomförs i den omfattning som är pedagogiskt och organisatoriskt motiverad. Samtidigt möjliggörs en fortsatt planering av förskoleplatser och skolplaceringar enligt den kommande serviceområdesstrukturen.

Konsekvenser
Förslaget bedöms ge bättre möjligheter att använda områdets samlade kapacitet och att bilda pedagogiskt ändamålsenliga undervisningsgrupper. Samtidigt kan förändringen minska förutsägbarheten kring skolplaceringar och innebära att barn från samma förskolegrupp inte alltid följs åt till skolan. En närmare konsekvensbedömning finns som bilaga.

Som en del av beredningen ordnades ett diskussions- och informationstillfälle med representanter för de berörda Hem och Skola-föreningarna. I diskussionen behandlades konsekvenserna av nuvarande och föreslagen områdesindelning ur barnets och familjens perspektiv. Särskilt lyftes frågor kring gruppbildning, kompisrelationer, skolvägar, eftisverksamhet och behovet av tydlig information till vårdnadshavarna. Diskussionen bekräftade långt vårdnadshavarnas och barnens bit i konsekvensbilagan. En sammanfattning av diskussionen presenteras för sektionen.

Tidtabell
För att den nya områdesindelningen ska kunna beaktas i planeringen av förskoleplatser, informationen till vårdnadshavarna och övergången till den grundläggande utbildningen bör beslut om det utvidgade serviceområdet fattas under år 2026. Detta stöder målsättningen om en sammanhållen lärstig och skapar även bättre förutsättningar för ett kontrollerat införande av pilotförsöket.

Bilagor:
Anvisning av skolplats och antagningsprinciper
Elevupptagningsområden för de svenskspråkiga skolorna i Borgå
Serviceområden – utdrag ur ärendet om servicenätplan
Konsekvensbedömning
Elevstatistik

Direktören för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning

Sektionen anser att den föreslagna utvecklingen av det västra serviceområdet utgör ett naturligt nästa steg i genomförandet av de principer om serviceområden som stadsfullmäktige godkände i samband med servicenätsplanen år 2024. Förslaget stärker möjligheterna att balansera elevantalet mellan skolorna, använda områdets samlade kapacitet på ett ändamålsenligt sätt samt stödja en sammanhållen lärstig från förskoleundervisning till grundläggande utbildning.

Sektionen föreslår inför behandling i nämnden för växande och lärande, att det västra serviceområdet inom den svenskspråkiga grundläggande utbildningen omfattar Eklöfska skolan, Hindhår skola, Kullo skola och Strömborgska skolan.

Serviceområdet träder i kraft 1.8.2028.

Sektionen understöder dessutom att ett pilotförsök genomförs från och med 1.8.2027. Pilotförsöket omfattar de barn i Strömborgska skolans förskoleundervisning för vilka både Strömborgska skolan och Kullo skola enligt de principer som gäller för serviceområdet kan utgöra en ändamålsenlig närskola. För dessa familjer erbjuds möjlighet att ansöka om Kullo skola som närskola. I övrigt tillämpas samma principer för elevplacering som avses gälla inom det utvidgade serviceområdet.

Beslut

Sektionen ansåg att den föreslagna utvecklingen av det västra serviceområdet utgör ett naturligt nästa steg i genomförandet av de principer om serviceområden som stadsfullmäktige godkände i samband med servicenätsplanen år 2024. Förslaget stärker möjligheterna att balansera elevantalet mellan skolorna, använda områdets samlade kapacitet på ett ändamålsenligt sätt samt stödja en sammanhållen lärstig från förskoleundervisning till grundläggande utbildning.

Sektionen föreslog inför behandling i nämnden för växande och lärande, att det västra serviceområdet inom den svenskspråkiga grundläggande utbildningen omfattar Eklöfska skolan, Hindhår skola, Kullo skola och Strömborgska skolan.

Serviceområdet träder i kraft 1.8.2028.

Sektionen understödde dessutom att ett pilotförsök genomförs från och med 1.8.2027. Pilotförsöket omfattar de barn i Strömborgska skolans förskoleundervisning för vilka både Strömborgska skolan och Kullo skola enligt de principer som gäller för serviceområdet kan utgöra en ändamålsenlig närskola. För dessa familjer erbjuds möjlighet att ansöka om Kullo skola som närskola. I övrigt tillämpas samma principer för elevplacering som avses gälla inom det utvidgade serviceområdet.

Nämnden för växande och lärande 20.10.2026
1995/12.01.00.01/2026

Beredning och tilläggsuppgifter
direktören för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning Rikard Lindström, rikard.lindstrom@borga.fi

Den aktuella beredningen utgör ett led i genomförandet av de principer om serviceområden som stadsfullmäktige godkände i samband med behandlingen av servicenätsplanen år 2024. Efter fullmäktiges behandling har principer för elevantagning och anvisande av närskola fastställts.

I stadens stabiliseringsprogram har utvecklingen av det västra serviceområdet godkänts som en åtgärd som beräknats ge ekonomiska effekter genom effektivare elevplacering och ändamålsenligare gruppbildning från och med 2027.

Ekonomiska effekten förväntas uppstå genom att elevantalet fördelas jämnare mellan skolorna. Därigenom skapas bättre förutsättningar för undervisningsgrupper av ändamålsenlig storlek. Detta möjliggör särskilt på längre sikt en mera ändamålsenlig gruppstruktur och en minskning av antalet undervisningstimmar och även undervisningsgrupper – och därmed verksamhetens lönekostnader.

Syftet med serviceområdesmodellen är att ge större flexibilitet i elevplaceringen och en bättre användning av den kapacitet som

finns inom det befintliga skolnätet. Modellen påverkar inte hur framtida beslut om skolnätets omfattning eller enskilda skolors framtid fattas. Eventuella förändringar i skolnätet kräver även i fortsättningen en separat beredning och separata beslut.

Inom det västra svenskspråkiga serviceområdet finns det som helhet tillräcklig kapacitet, men elevunderlaget är ojämnt fördelat mellan skolorna. Särskilt situationen mellan Strömborgska skolan och Kullo skola har identifierats som en konkret möjlighet att stegvis börja tillämpa serviceområdesmodellen.

I beredningen har även möjligheten att införa det utvidgade serviceområdet redan från och med 1.8.2027 övervägts. Beredningens slutsats är att ett stegvis införande genom ett pilotförsök läsåret 2027–2028 och ett fullständigt införande från 1.8.2028 bättre stöder målsättningen om en sammanhållen lärstig från förskoleundervisning till grundläggande utbildning.

Som en del av beredningen ordnades ett diskussions- och informationstillfälle med representanter för de berörda Hem och Skola-föreningarna. I diskussionen behandlades konsekvenserna av nuvarande och föreslagen områdesindelning ur barnets och familjens perspektiv. Särskilt lyftes frågor kring gruppbildning, kompisrelationer, skolvägar, morgon- och eftermiddagsverksamhet samt behovet av tydlig information till vårdnadshavarna. En sammanställning från tillfället har beaktats i beredningen och presenterats för den svenskspråkiga utbildningssektionen.

Bildningsdirektör
Nämnden för växande och lärande föreslår att stadsstyrelsen och vidare stadsfullmäktige godkänner att det västra svenskspråkiga serviceområdet från och med 1.8.2028 omfattar Eklöfska skolan, Hindhår skola, Kullo skola och Strömborgska skolan.

Nämnden för växande och lärande understöder dessutom att ett pilotförsök genomförs från och med 1.8.2027. Pilotförsöket omfattar de barn i Strömborgska skolans förskoleundervisning för vilka både Strömborgska skolan och Kullo skola enligt de principer som gäller för serviceområdet kan utgöra en ändamålsenlig närskola. För dessa familjer erbjuds möjlighet att ansöka om Kullo skola som närskola. I övrigt tillämpas samma principer för elevplacering som avses gälla inom det utvidgade serviceområdet.

Nämnden konstaterar att förslaget ligger i linje med de principer om serviceområden som stadsfullmäktige godkände i samband med servicenätsplanen 2024 samt med de åtgärder som ingår i stadens stabiliseringsprogram.